

Szócs Krisztina

A COVID-19 OKOZTA DIGITÁLIS OKTATÁSRA ÁTÁLLÁS HATÁSA A NYELVTANULÓK AUTONÓMIÁJÁRA ÉS AZ ÖNÁLLÓ NYELVTANULÁSSAL KAPCSOLATOS MEGGYŐZŐDÉSEIKRE

Bevezetés

A 21. századi pedagógiai kutatások egyik központi témája az autonóm tanulás, amely a tanulási motiváció kutatási területéből kelt önálló életre. A tanulói autonómia legkorábbi meghatározása szerint¹ az autonóm tanuló képes irányítani saját tanulási folyamatát, a legáltalánosabban elfogadott definíció szerint² az autonóm tanulás során a diákok felelősséget vállalnak saját tanulási folyamatukért.

Ennek értelmében az önálló tanuló a tanulási folyamat aktív résztvevője, tisztában van az erősségeivel és a gyenge pontjaival, reflektál a saját tanulási folyamatára, tanulási stratégiákat alkalmaz, döntéseket hoz, kiegészítő eszközöket és segédanyagokat használ, megszervezi a saját, osztálytermen kívüli tanulását és a legtöbbet hozza ki az osztályteremben eltöltött időből.

Az autonómia leginkább abban a térben fejlődik, ahol a képesség, a vágy és a szabadság átfedésben van.³ Szabadság alatt az értendő, hogy a tanulók milyen mértékben irányíthatják saját tanulási folyamatukat. Ez az átfedés szűkösnek tűnhet, de a tanárok hatással vannak ezekre a területekre, befolyásolhatják tanulóik készségeit, a nyelvtanulási motivációjukat és diákjaik szabadságának mértékét a tanulás irányítására. Mivel lehetetlen tanórai keretek közt mindent megtanítani, amit a diákoknak tudniuk kell, és mivel a tanulás nem áll meg az osztálytermen kívül, olyan készségeket kell tanítani, amelyeket a tanulók más tanulási helyzetekben is alkalmazni tudnak majd. A 21. században a tartalmi tudás egyre inkább a készségbeli, a kompetenciabeli tudásra helyeződik át, ezért korunk oktatásának problémáira és kihívásaira az autonóm tanulási kompetenciák fejlesztése lehet az egyik válasz.

A tanulói autonómia fejlesztésének megközelítései

Az autonómiának több dimenziója és számos különböző formája van az egyéni és a kontextuális tényezőktől függően. Az önállóság szintjét a tanulásban befolyásol-

¹ HOLEC, Henri: *Autonomy and foreign language learning*, Pergamon Press, Oxford, 1981.

² LITTLE, David: *Learner autonomy: Definitions, issues and problems*, Authentik, Dublin, 1991.

³ BENSON, Paul: *Teaching and researching autonomy*, Routledge, New York, 2013. (Továbbiakban BENSON, 2013.)

ja a pillanatnyi lelkiállapot, motiváció szintje, szocioökonómiai háttér, tanulási kontextus, tantermi légkör, csoportdinamika, valamint az intézményi elvárások és korlátozások.⁴ A tanulók különböző módokon mutatnak önálló magatartást, ami az autonómia különböző megközelítéseiből vezet, amelyeket a tanulók autonómiájának előmozdítása érdekében szükséges követni.

A forrás-alapú megközelítés annak fontosságát hangsúlyozza, hogy a tanulók számára olyan anyagokat és erőforrásokat biztosítsunk, amelyek támogatják az önszabályozott tanulást.⁵ A hozzáférés az autentikus nyelvhasználat lehetőségeihez az intézményi ellenőrzés bevonása nélkül támogatja az élethosszig tartó tanulást, arra ösztönzi a tanulókat, hogy a tanári függőségből az autonómia felé mozduljanak el.

A technológiaalapú megközelítés szerint⁶ a technológia lehetőséget biztosít a tanulók számára, hogy átvegyék az irányítást a tanulásuk felett; ezért erős potenciállal rendelkezik az autonóm magatartás kialakítására. A technológiával támogatott tanulásban való részvétel növeli az osztálytermen kívüli idegen nyelvű interakció lehetőségeit, támogatja a diákok saját tanulási folyamatának ellenőrzését és értékelését, valamint a döntéshozatalt⁷. Az infokommunikációs eszközökkel közvetített kommunikációban részt vevő tanulók magas szintű autonómiát és metakognitív tudatosságot mutattak, és különböző tanulási és kommunikációs stratégiákat használtak.⁸ Ugyanakkor az információhoz való korlátlan hozzáférés megfelelő útmutatás és visszajelzés nélkül valójában gátolhatja a tanulókat abban, hogy nagyobb felelősséget vállaljanak a tanulási folyamatban.⁹

Motiváció és tanulói autonómia

Az autonómiakutatások egyik fő területe a motiváció és az önszabályozó tanulás kölcsönhatása: a motiváció elengedhetetlen az autonóm tanuláshoz és az egyik legfontosabb előrejelzője a nyelvtanulás sikerességének.¹⁰ A kutatások alapján az autonóm tanulók örömet szereznek és kompetensebbnek érzik magukat a tanulásban,¹¹ alátámasztva a belső motiváció, az önszabályozás és az autonómia

⁴ BENSON, 2013.

⁵ BENSON, 2013; GARDNER, David–MILLER, Lindsay: *Managing self-access language learning: Principles and practice*, System, 39., 2011.

⁶ BENSON, 2013.

⁷ REINDERS, Hayo–WHITE, Cynthia: *Learner autonomy and new learning environments*, Language Learning & Technology, 15., 2011. 1-3. (Továbbiakban REINDERS–WHITE, 2011.)

⁸ FIGURA, Klaudia–JARVIS, Huw: *Computer-based materials: A study of learner autonomy and strategies*. System, 35., 2007, 448–468.

⁹ REINDERS–WHITE, 2011.

¹⁰ BENSON, 2013.

¹¹ USHIODA, Emma: (2006). *Language motivation in a reconfigured Europe: access, identity, autonomy*, Journal of Multicultural and Multilingual Development, 27/2., 2006, 148–161.

közötti kapcsolatot,¹² illetve a tanulói autonómiáját a nyelvtanulók motiválására szolgáló „tízparancsolat” egyikeként azonosítva.¹³

Meggyőződések és a tanulói autonómia

A tanulói meggyőződések, mint az egyéni különbségek változója, hatással vannak a tanulási folyamat eredményességére, a stratégiák alkalmazására, osztálytermi viselkedésre, befolyásolják a döntéshozatalt,¹⁴ ezért megértésük közelítheti egymáshoz a tanulási folyamatban részt vevő feleket, segíthet a tanároknak megérteni azokat az elvárásokat, amelyekkel diákjaik érkeznek a nyelvórára, és azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják a nyelvtanulás hatékonyságát.¹⁵ Ha a meggyőződések egybeesnek az elvárt és bevált gyakorlattal, növelik a tanulás hatékonyságát, fordított esetben akadályozzák annak sikerét, illetve nyelvtanulási szorongáshoz vezethetnek.

A kutatások egybehangzóan alátámasztják, hogy a tanulók autonómiájával kapcsolatos meggyőződései nincsenek teljes átfedésben a viselkedésükkel – a meggyőződések több okból sem mindig vezetnek egyenesen autonóm magatartáshoz, tehát a tényleges önszabályozott tanulás mértéke elmarad a vélt felelősség mögött.¹⁶ Ennek egyik oka vélhetően az, hogy a diákok olyan kontextusban szocializálódtak, ahol a tanárok szerepe a tekintélyhez kapcsolódik, ezért a diákok nem vállalnak felelősséget a saját tanulási folyamatukért, hanem inkább a tanáraikra támaszkodnak, hogy iránymutatást és információt nyújtsanak számukra.¹⁷

A tanulásban való önszabályozás mértékét a kortársak hatása is befolyásolja, ahogyan a külföldi tanulmányok során gyűjtött tapasztalatok befolyásolják a nyelvtanulással és tanulói autonómiával kapcsolatos meggyőződések kialakulását.¹⁸

¹² CSIZÉR Kata–KORMOS Judit: *A nyelvtanulási autonómia, az önszabályozó stratégiák és a motiváció kapcsolatának vizsgálata*, Magyar Pedagógia, 112/1., 2012, 3–17.

¹³ DÖRNYEI Zoltán–CSIZÉR, Kata: *Ten commandments for motivating language learners: Results of an empirical study*, Language Teaching Research, 2/3., 1998, 203–229.

¹⁴ COTTERAL, Susan: *Readiness for autonomy: Investigating learner beliefs*, System, 23/2., 1995, 95–105.; HORWITZ, Elaine: *The beliefs about language learning of beginning university foreign language students*, Modern Language Journal, 72/3., 1998, 283–294. (Továbbiakban HORWITZ, 1998.)

¹⁵ HORWITZ, 1998.

¹⁶ CHANG, Lilian Ya-Hui: *Influences of group processes on learners' autonomous beliefs and behaviours*. System, 35/3., 2007, 322–337. (Továbbiakban CHANG, 2007.); ÉDES, Csilla: *Teachers know best: Autonomous beliefs and behaviours of English majors. A case study of three first-year students at Eötvös József University*, UPRT, 2008, 43–58. (Továbbiakban ÉDES, 2008.); SZÓCS Krisztina: *Language learners' beliefs about learner autonomy and their reported practices: A questionnaire study*, UPRT, 2017, 47–69. (Továbbiakban SZÓCS, 2017.)

¹⁷ SZÓCS, 2017.

¹⁸ CHANG, 2007.

A tanulói autonómia hazai vonatkozásai

Több elemzés veszi górcső alá, milyen hatékonysággal működnek azok a tanári kezdeményezések, amelyek a tanulók autonómiáját célozzák növelni, míg más elemzések azokat az önszabályozó stratégiákat mérik fel, amelyek a diákok autonóm tanulását segíthetik. A hazai közoktatási környezetben végzett kapcsolódó vizsgálatokból kiderült, hogy az autonóm tanulásra való hajlandóság fordítottan arányos az életkor változásával¹⁹ és különbség mutatkozik a különböző iskolatípusok között.²⁰

Nem sokkal több optimizmusra adnak okot a felsőfokú tanulmányaikat végzők bevonásával végzett kutatások sem: gyakran a tapasztaltabb nyelvtanulókat is kihívások elé állítja a tanulási folyamatuk irányítása.²¹ Ez azért is jelenthet problémát, mert ebben a tanulási környezetben fokozottan szükség van az önállóságra és az önszabályozó tanulási lehetőségek kihasználására, mint a köznevelésben. Ezek az eredmények arra mutatnak, hogy igazán fontos az összefüggések feltárása a közoktatásban, hiszen ennek az időszaknak lenne az egyik feladata, hogy sikeres alapokat teremtsen a felsőfokú tanulmányokhoz.

A 2020-ban kényszerből bevezetett digitális tanrend nyomán világossá vált, hogy korunk egyik legfontosabb kompetenciaterülete a tanulói autonómia maximális fejlesztése. A NAT 2020²² megújult verziójában az önálló nyelvtanulóvá válás egészen új részletezettséggel és súllyal jelenik meg a korábbi verziókhöz képest: 1) az önálló nyelvtanulóvá válás és 2) a digitális eszközök és felületek használata célnyelven. Az önálló nyelvtanulás készségként jelenik meg, a különböző pedagógiai szakaszokban a korosztályhoz illeszkedő elvárásokkal: nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák, nyelvtanulási célok, a haladás értékelése, valós nyelvhasználat és digitális nyelvhasználat. A digitális eszközök és felületek használata a célnyelven is olyan készség, mely külön tanulási eredmények szintjén is megjelenik a 2020. évi NAT-ban, kihangsúlyozva, hogy a tanulónak képessé kell válnia digitális csatornákon és eszközökön is szövegalkotásra, szövegértésre és interakcióra a célnyelvi sajátosságoknak is megfelelő módon

¹⁹ CSIZÉR Kata–ÖVEGES Enikő: *Nyelvtanulási autonómia és nyelvi tervezés: egy vegyes módszerű kutatás eredményei*, Modern Nyelvoktatás, 26/1–2., 2020, 44–58.; ALBERT Ágnes–TANKÓ Gyula–PINIEL Katalin: *A tanulók válasza a 11. évfolyamon*, In: ÖVEGES Enikő–CSIZÉR Kata (szerk): *Vizsgálat a köznevelésben folyó idegennyelv-oktatás kereteiről és hatékonyságáról: kutatási jelentés*. Budapest: OH-EMMI, 2018, 90–160.

²⁰ NIKOLOV Marianne–ÖVEGES Enikő: *Az idegennyelv-tanulás és tanítás helyzete és eredményei a szakképző intézményekben*, 2012. http://tamop311.ofi.hu/7-2-1#_produktumok

²¹ ASZTALOS Réka–SZÉNICH Alexandra: *Az autonóm nyelvtanulás támogatása felsőoktatási intézményi keretek közt – Hallgatói preferenciák*, Budapest, Szaknyelvoktatók és -Kutatók Országos Egyesülete, 2018, 287–300.

²² *Nemzeti Alaptanterv*, Magyar Közlöny, 17, 2020, 290–446.

A kutatás

A jelen vizsgálat egy dél-magyarországi technikumban készült, amely középfokú informatikai, közgazdaságtani és pedagógiai képzéseket nyújt. A négyéves oktatásra épülően az iskola kétéves középfokú oktatást kínál informatika logisztika, pedagógia és számvitel területeken. A kutatás idején az iskola 54 teljes és 7 rész-munkaidős tanárt foglalkoztatott, összesen 642 diákkal. A diákok két idegen nyelv közül választhatnak, angolt vagy németet. Összesen 479 diák tanult angolul, és 163 diák németül. A legtöbb tanuló motivált és folytatni kívánta tanulmányait: a 2021 nyarán az iskolában végzett diákok 37%-a a felsőfokú végzettséggel, további 43% pedig az intézmény által indított középfokú programokra iratkozott be, 15% más középfokú programokban tanult tovább.

A teljes 9., 10. és 11. évfolyam részt vett a vizsgálatban az alábbiak szerint:

2019: n = 324, 172 fiú, 152 lány, 26% német, 74% angol

2020: n = 317, 170 fiú, 149 lány, 24% német, 64% angol

2021: n=309, 165 fiú, 144 lány, 23% német, 67% angol.

A résztvevők életkora 14 és 18 év között változott, a kutatás idején a diákok 1-13 évig tanultak idegen nyelvet.

A Covid-19 járványhelyzetre reagálva 2020. március 17-től az általános és középfokú oktatás az osztálytermi, jelenléti oktatásról digitális oktatásra váltott, az egyes intézmények lehetőségeiktől függően különböző online platformokat használva. A kutatásban részt vevő intézmény a Microsoft Teams-t használja az online oktatás fő felületének. A váltást rendszeres pedagógusképzés előzte meg, a diákcsoportokat előre létrehozták, így a változás más intézményekhez képest viszonylag zökkenőmentes volt.

A kutatás kérdései

Nyelvtanárként szerzett tapasztalataim alapján érzékeltem a nehézségét, hogy az diákjaim autonómiáját előmozdítsam iskolai kereteken belül és azon kívül. Munkámmal összhangban fontosnak éreztem, hogy azonosítsam és megértsem azokat a tényezőket, amelyek a tanulók önszabályozó tanulásának fejlődéséhez vezetnek. Ezért 2014 óta a 9., 10. és 11. évfolyamos tanulókat arra kérem, hogy minden tanév végén válaszoljanak meg egy kérdőívet a nyelvtanulásban való autonómiájukkal kapcsolatos meggyőződéseikről és annak a tanulás során tanúsított viselkedésükben való megnyilvánulásáról. A jelen vizsgálat a következő kérdésekre kereste a választ:

A Covid-19 okozta digitális oktatás

a.) milyen mértékben befolyásolta a diákok autonóm meggyőződése és viselkedése közötti kapcsolatot?

b.) az autonóm tanulás mely területeit érintette leginkább?

Adatgyűjtés és -elemzés

Az adatgyűjtéshez használt módszer megválasztását és az adatgyűjtő eszköz megtervezését a számos tényező által befolyásolt meggyőződések összetett jellege határozta meg.²³ A kérdőív pilotálását követően az eszköz végleges változata magyar nyelven kért demográfiai adatokat életkorról, nemről, illetve nyelvtanulási tapasztalatokról. Az eszköz fő része 18 zárt kérdésből állt egy négyponos Likert skálán, amelyek arra kértek választ, hogy a tanulók milyen mértékben gondolják, hogy az ő felelőségük önállóan lenni a tanulási folyamat különböző területein (1: nem felelős, 2: egy kicsit felelőségteljes, 3: bizonyos mértékig felelős, 4: főleg felelős), illetve, hogy milyen mértékben cselekednek ennek megfelelően (1: soha, 2: néha, 3: gyakran, 4: általában).

A kérdőívet a résztvevők 2019-ben papíralapon, míg 2020-ban és 2021-ben a Microsoft Forms felületén töltötték ki. A Likert-típusú válaszok négy válasz opciójának szimmetriája miatt feltételeztem, hogy a szomszédos opciók egyenlő távolságra vannak egymástól és a változókat intervallumadatokként kezeltem. A tanulmány a 2019-ben, 2020-ban és 2021-ben gyűjtött adatokat hasonlította össze, statisztikai elemzés alá vetve a kvantitatív adatokat.

Eredmények

Amint azt a korábbi kutatások kimutatták, a tanulók autonóm meggyőződése nem mindig eredményezett autonóm viselkedést.²⁴ Az eredmények összevetése három egymást követő évben segített részletesebb képet alkotni tanulók meggyőződései és viselkedése közti kapcsolatról, illetve annak változásáról a vizsgált időtartam alatt, ahogyan az a lenti táblázatban látható.

Mennyire az én felelőségem?			Állítás	Milyen mértékben gyakorlom?		
2019	2020	2021		2019	2020	2021
3,07	3,2	3,27	Azonosítom az erős és a gyenge pontjaimat	2,6	2,94	3,0
3,45	3,58	3,5	Saját célokat tűzök ki a nyelvtanulásban	3,0	3,0	2,8
3,18	3,10	3,4	Eldöntöm, hogy mit tanuljak a tanórán kívül	2,58	2,88	2,8
3,01	2,85	3,0	Felmérem fejlődésem sikerét	2,7	2,71	2,9

²³ BORG, Simon: *Teacher cognition and language education. Research and practice*, Continuum, London, 2006.

²⁴ CHANG, 2007.; ÉDES, 2008.

3,23	3,14	3,13	Fenntartom az érdeklődésem a nyelvtanulás iránt	3,02	3,1	3,0
2,83	2,78	2,62	Társaimtól is tanulok, nem csak a tanáraimtól	2,76	2,75	2,6
3,12	3,11	3,0	Nyelvtanulói önállóságom növekszik	2,87	2,87	2,85
3,11	3,32	3,8	Önállóan is fejlesztem nyelvtudásomat	2,81	2,87	2,9
2,19	2,46	2,4	Véleményt nyilvánítok arról, hogy mit tanuljunk az órán	2,09	1,71	1,91
3,02	3,06	3,12	Összes	2,71	2,75	2,75

A kérdőívre adott válaszok összesítése

Ami az önálló tanulással kapcsolatos meggyőződéseiket illeti, a diákok az első két évben a legnagyobb és a harmadik évben is stabilan nagy felelősséget mutattak saját tanulási céljaik kitűzése iránt. 2019-ben a diákok magas pontszámot értek el a nyelvtanulás iránti érdeklődésük ösztönzésében és annak eldöntésében, hogy mit tanuljanak az osztálytermen kívül, 2020-ban magasabb szintű felelősséget mutattak erősségeik és gyengeségeik azonosításában és a nyelv felfedezésében a tanár segítsége nélkül, míg 2021-ben kiugróan magas pontszámmal (3.8) válaszoltak vélték úgy, hogy az ő felelősségük, hogy önállóan fejlesszék nyelvtudásukat. Ennek oka lehetett a digitális oktatás időszakában használt felület iránti növekvő bizalom, a tudatosabb, rutinosabb eszközhasználat, valamint a nyelvtanuláshoz használt sokrétű források, tananyagok megismerése. A vizsgált időszakban növekedést mutatott az igény, hogy a diákok döntést hozhassanak a nyelvóra tartalmával és órán kívüli tanulási lehetőségekkel kapcsolatban, illetve szintén növekedett az erősségek és gyengeségek azonosítása iránti felelősségérzet.

Másrészt, a kutatás rávilágított, hogy a vizsgált területek közül a diákok továbbra is legkevésbé érezték magukat felelősnek, hogy véleményt nyilvánítsanak arról, hogy mit tanuljanak az órán, annak ellenére, hogy a vizsgált időszak alatt nőtt a felelősségérzet ezzel kapcsolatban. Tartós csökkenést mutatott (2,83/ 2,78/ 2,62) a diáktársaktól való tanulás iránti felelősség. Ebben nagy valószínűséggel közrejátszhatott a digitális oktatással járó elszigeteltség, ami a fizikai jelenlét hiányából adódott. Az eredmények azt mutatták, hogy a nyelvtanulók autonómiájának különböző területein az észlelt felelősség összességében csak kismértékben növekedett (3.02/ 3.6/ 3.12).

Az autonóm magatartás területeit illetően mindhárom adatkészlet azt mutatta, hogy a diákok leggyakrabban saját tanulási célokat tűztek ki és saját érdeklődésüket ösztönözték a nyelvtanulás iránt. Továbbá a vizsgált időtartam alatt annak ellenére, hogy alacsony pontszámot értek el, az erősségek és gyengeségek azonosítása (2,6/ 2,94/ 3,0), annak eldöntése, hogy mit tanuljanak az osztálytermen kívül (2,58/ 2,88/ 2,8), valamint saját fejlődésük sikerének felmérése (2,7/ 2,71/ 2,9) mutatta a legjelentősebb növekedést.

A diákok arról számoltak be, hogy abban voltak a legkevésbé önállóak, hogy véleményt nyilvánítsanak arról, hogy mit tanuljanak az órán (2,09/ 1,71/ 1,91) a legnagyobb csökkenést mutatva a vizsgált időszakban. A kutatás megállapította, hogy az autonóm nyelvtanulással kapcsolatos meggyőződésekhez hasonlóan a autonóm viselkedések is enyhe pozitív változáson mentek keresztül (2,71/ 2,75/ 2,75).

Ami a vélt felelősség és a tanulásba megnyilvánuló viselkedések közötti kapcsolatot illeti, az értékekben a legnagyobb közeledés a fejlődés sikerének felmérésében, a nyelvtanulás iránti érdeklődés fenntartásában, illetve a társaktól való tanulás területein volt látható. A meggyőződések és a tényleges gyakorlat a saját célokat kitzúzése ki a nyelvtanulásban, eldönteni, hogy mit tanuljanak a tanórán kívül és véleményt nyilvánítani arról, hogy mit tanuljanak az órán területeken távolodott el leginkább egymástól a vizsgálat ideje alatt.

Összehasonlítva, hogy a tanulók milyen mértékben tartották saját felelősségüknek, hogy önállóak legyenek a nyelvtanulásban (3.02/ 3.6/ 3.12), és hogy ez milyen mértékben jelent meg a gyakorlatban (2.71/ 2.75/ 2.75) a vizsgált időszakban, látható, hogy a diákok autonóm viselkedése a nyelvtanulásban elmaradt vélt felelősségük mögött, és hogy a digitális oktatásra való áttérés időtartama nem befolyásolta számottevően a meggyőződések és a viselkedés közötti kapcsolatot.

Összefoglalás

A kutatás rávilágított arra, hogy nem teljes az átfedés a tanulói meggyőződések és viselkedést tekintve a tanulói autonómiával kapcsolatban. A diákok autonóm meggyőződését és viselkedését illetően a jelen kutatás eltérést tárt fel a meggyőződések javára, ami arra utal, hogy a diákok viselkedése elmaradt vélt felelősségüktől: a nyelvtanulók önálló tanulással kapcsolatos meggyőződése nem eredményezett autonóm viselkedést. A kérdőíves vizsgálat rámutatott az ellentmondásra, amely az ideális és a valós felelősségvállalás között feszült. A digitális oktatásnak való kitettség mértéke nem befolyásolta a diákok autonóm meggyőződése és viselkedése közötti kapcsolatot. Feltehetőleg, mivel a tanulók olyan pedagógiai kontextusban szocializálódtak, ahol a tanári szerepekhez hagyományosan az autoritás fogalma társult, szívesebben támaszkodtak a tanárra, mint irányítóra és információforrásra, mint hogy felelősségteljesen kézbe vegyék a saját nyelvtanulásuk folyamatát.

További kutatás szükséges annak érdekében, hogy betekintést nyerjünk az eredmények okaiba. Mivel a megalapozatlan meggyőződések nyelvtanulási szorongáshoz vezethetnek, hátráltatva a nyelvtanulás sikerességét, míg a várható jó gyakorlattal egybeeső meggyőződések növelik a hatékonyságot, fontos a tanárok szerepének és a digitális oktatáshoz való hozzáállásának mélyebb vizsgálata, hogy megértsük a tanulói meggyőződések és viselkedések közötti kapcsolatot.

Irodalom

- ALBERT Ágnes–TANKÓ Gyula–PINIEL Katalin: *A tanulók válaszai a 11. évfolyamon*, In: ÖVEGES Enikő–CSIZÉR Kata (szerk): *Vizsgálat a köznevelésben folyó idegennyelv-oktatás kereteiről és hatékonyságáról: kutatási jelentés*, Budapest: OH-EMMI, 2018, 90–160.
- ASZTALOS Réka–SZÉNICH Alexandra: *Az autonóm nyelvtanulás támogatása felsőoktatási intézményi keretek közt – Hallgatói preferenciák*, Budapest, Szaknyelvoktatók és -Kutatók Országos Egyesülete, 2018, 287–300.
- BENSON, Paul: *Teaching and researching autonomy*, Routledge, New York, 2013. DOI:10.4324/9781315833767
- BORG, Simon: *Teacher cognition and language education. Research and practice*, Continuum, London, 2006.
DOI: <https://doi.org/10.1177/13621688080120030702>
- CHANG, Lilian Ya-Hui: *Influences of group processes on learners' autonomous beliefs and behaviours*, System, 35/3., 2007, 322–337.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.system.2007.03.001>
- CSIZÉR Kata–KORMOS Judit: *A nyelvtanulási autonómia, az önszabályozó stratégiák és a motiváció kapcsolatának vizsgálata*, Magyar Pedagógia, 112/1., 2012, 3–17.
- CSIZÉR Kata–ÖVEGES Enikő: *Nyelvtanulási autonómia és nyelvi tervezés: egy vegyes módszerű kutatás eredményei*, Modern Nyelvoktatás, 26/1–2., 2020, 44–58.
- COTTERAL, Susan: *Readiness for autonomy: Investigating learner beliefs*, System, 23/2., 1995, 95–105.
- DÖRNYEI Zoltán–CSIZÉR, Kata: *Ten commandments for motivating language learners: Results of an empirical study*, Language Teaching Research, 2/3., 1998, 203–229. DOI:10.1191/136216898668159830
- ÉDES, Csilla: *Teachers know best': Autonomous beliefs and behaviours of English majors. A case study of three first-year students at Eötvös József University*, UPRT, 2008, 43–58.
- FIGURA, Klaudia–JARVIS, Huw: *Computer-based materials: A study of learner autonomy and strategies*, System, 35., 2007, 448–468.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.system.2007.07.001>
- GARDNER, David–MILLER, Lindsay: *Managing self-access language learning: Principles and practice*, System, 39., 2011.
DOI:10.1016/j.system.2011.01.010
- HOLEC, Henri: *Autonomy and foreign language learning*, Pergamon Press, Oxford, 1981.
- HORWITZ, Elaine: *The beliefs about language learning of beginning university foreign language students*, Modern Language Journal, 72/3., 1998, 283–294.
DOI: <https://doi.org/10.2307/327506>
- LITTLE, David: *Learner autonomy: Definitions, issues and problems*, Authentik, Dublin, 1991.

Nemzeti Alaptanterv, Magyar Közlöny, 17., 2020, 290–446.

NIKOLOV Marianne–ÖVEGES Enikő: *Az idegennyelv-tanulás és tanítás helyzete és eredményei a szakképző intézményekben*, 2012.

http://tamop311.ofi.hu/7-2-1#_produktumok

REINDERS, Hayo–WHITE, Cynthia: *Learner autonomy and new learning environments*, *Language Learning & Technology*, 15., 2011, –13.

SZÓCS Krisztina: *Language learners' beliefs about learner autonomy and their reported practices: A questionnaire study*, UPRT, 2017, 47–69.

USHIODA, Emma: *Language motivation in a reconfigured Europe: access, identity, autonomy*, *Journal of Multicultural and Multilingual Development*, 27/2., 2006, 148–161. <https://doi.org/10.1080/01434630608668545>

Abstract

Learner autonomy and its implications for learning have been widely researched, revealing that autonomy is closely interconnected with motivation and associated with success in language learning. The present study addressed the influence of the change from classroom-based education to emergency remote teaching and learning applied in two phases during the Covid-19 pandemic situation.

The research looked into the possible changes in language learners' beliefs and their reported behaviour concerning autonomous language learning during these periods in a Hungarian secondary school. The study involved all the 9th, 10th and 11th graders of the school. The research intended to reveal if the extent of exposure to digital education impacted the relationship between students' autonomous beliefs and behaviours, whether students took responsibility for their own learning or relied to the same extent on their teachers to provide them with information and instruction preceding the examined period

